

257 1. Beh. af Forsl. t. L. om Tilveieb. af Ligevægt mellem Univ. Indtægter og Udgifter. 258

en Bestanddel af Statsformuen, kun at den anvendes til et bestemt særligt Formaal. Hvad dernæst angaar det, at det ærede Medlem mente, at der ikke var Grund til at henlægge disse store Summer til Universitetet, vil jeg gjøre opmærksom paa, at Henlæggelsen jo ikke er til Universitetets Gavn alene, men at det er selve Samfundet og Folket, som disse Kapitaler derigjennem komme til Gode. Universitetet har i og for sig slet ingen Interesse af denne eller hin Ordning, men Spørgsmaalet er jo, hvilken Ordning der baader Samfundet bedst, og her maa jeg vedblivende fastholde den Formening, at Tilværelsen af en særlig Universitetsformue vil i høieste Grad være i selve Statens Interesse. Jeg skal blot minde om de Lider, som ere gaaede hen over vort Fædreland, sørgelige og ulykkelige Lider, jeg vil haabe, at de Lider aldrig maa vende tilbage, men jeg vil blot spørge: hvorledes tror man, det vilde være gaaet Universitetet, hvis det ikke havde haft sin egen Formue under de ulykkelige Begivenheder, som ere indtrufne. Hvem vil nu svare for, at Statskassen altid vil være saa rigelig forsynet, som jeg antager, den er i dette Dieblis, og hvem vil saa svare for, at man ikke i kommende Lider skjærer mest af paa paa de Bevillinger, som man mindst burde skjære af paa? Thi naar jeg før fremhevede, at de Formaal, for hvilke Universitetet virkede, burde forlods forsynes med Midler til deres Fornødenheders Tilfredsstillelse, tror jeg, at denne Raastand har sin gode Grund, netop fordi den Virksomhed, der udfoldes ved Universitetet, tilfyneladende i mange Retninger ser saa ubetydelig og ringe og ligegyldig ud, at man spørger, hvad i al Verden har det egentlig for en Interesse, at det og det sker. Jeg skal nævne f. Ex. en Bevilling til et fysiologisk Laboratorium eller deslige. Der sidder en saadan Mand og syaler med sine Kolber og Retorter og iagttager de Spirer, der gro, og de mikroskopiske Smaadrys Udvikling. Naar man nu ser paa det, spørger man: Hvad har det egentlig for en Betydning, om denne Mand sidder der eller ikke? Og saa kommer man til det Resultat, at de Penge kunde man gjerne spare! Nei, den Virksomhed, der foregaar ved Universitetet, er for det Første det Bidrag, som vort Land og Folk yder til det store Kulturarbejde, som alle Folkene skulle medvirke til, og som fremfor Noget bidrager til, at Folket hæveder sin sædelige Plads i hele Menneskesamfundet, og dernæst har dette Arbejde,

saa ubetydeligt og saa ringe som det ser ud, den store Betydning, at det er en Løstetang, fremfor noget Andet, for hele den materielle Udvikling i vort Land. Det er Grundlaget for det rationelle Agerbrug, det er Grundlaget for den rationelle Kvægavl osv. Derfor siger jeg, at den Virksomhed, der foregaar ved Universitetet, og det Formaal, for hvilket det virker, er af en saadan særlig Natur, tilfyneladende ofte saa ubetydeligt, men i sit Indhold saa vigtigt og betydningsfuldt for hele Samfundet, at man bør forlods sikre de Midler, som behøves til at bestride Udgifterne til dette Arbejde, thi man risikerer ellers, naar de Lider komme, da der er Trang tilstede, at man, som sagt, først og fremmest vil skjære af paa disse Bevillinger, hvis umiddelbare praktiske Gavn ligger noget fjernt at indse, saaledes at den ikke saa let vil være indlysende for Folk i Almindelighed, medens man derimod fortrinsvis vil lægge Vægt paa at fyldestgjøre de Krav, hvis umiddelbare praktiske Gavn er indlysende, men saaledes bør Forholdet ikke være. Dette Formaal bør fremmest fyldestgøres, og for at værges sig selv imod den Mulighed, at det kunde blive tilfidesat for ringere Interesser, skal man saa at sige sikre sig selv ved at sige: Nu sætte vi denne Sum tilside, den skal anvendes til dette Diemed, den maa ikke røres sørend i det yderste Nødtilfælde, og for at sikre os, at dette ikke sker, skal den bevilgende Myndighed ikke kunne disponere over den, reformere Tilstanden osv., men det skal kun kunne ske i Genhold til en fri og fuldstændig veloverveiet Beslutning af den almindelige Lovgivningsmagt. Naar den finder, at Staten ikke længere har Raad til at udrede disse Udgifter, ja, saa maa man naturligvis finde sig deri, saa maa Lovgivningsmagten kunne fatte Beslutning derom; men paa anden Maade kan det ikke ske. Jeg tror derfor, at Universitetet virkeligt med Rette bør kunne gjøre Krav paa den Garanti for dets Fornødenheders Tilfredsstillelse, som en lovbunden Ordning indeholder. Det er det Fortrin, som jeg ser ved dette Forslag, det er den nye Tra, som jeg mente at der indvieses derved, at det, som jeg ganske vist ogsaa mente, til en vis Grad fulgte af den bestaaende Tilstand nu, blev flaaet saa klart og udtryffeligt, fast, at der ikke var nogen Tvivl om, hvorledes den retlige Ordning paa dette Punkt fremdeles vilde blive. Hvad det ærede Medlem mente med, at jeg sværmer for Indvielsen af nye Traer, forstaar jeg, rent ud sagt, ikke. Jeg vil derfor